

Høringsuttalelse fra Fredrikstad kommune

NOU 2013:9: Ett politi- rustet til å møte fremtidens utfordringer

Fredrikstad 24.9.2013

Fredrikstad kommune avgir følgende høringsuttalelse:

Fredrikstad kommune ser politiet som en svært viktig bidragsyter til å skape nødvendig trygghet i lokalsamfunnet, både gjennom de arbeidsoppgavene som gjøres og gjennom sin tilstedeværelse i lokalsamfunnet. Vi er opptatt av å beholde og utdype det gode samarbeidet med politiet. Dette gjelder bl.a. samarbeid innen rusforebygging, satsingen på «stad-metoden» mot utelivsbransjen, beredskapsarbeid i forhold til politidistriktet og gjennom politirådet. Vi ser det som helt avgjørende for god kriminalitetsbekjempelse at dette samarbeidet gis best mulige vilkår i en ny organisering. Fredrikstad kommune deler erkjennelsen av at det er behov for reformer i politietaten for å kunne møte endringene i samfunnsutviklingen og de utfordringene som det måtte bety. Vi må imidlertid sikre oss at en fremtidig organisering av politiet med økt grad av sentralisering generelt, ikke vil gå utover den særs viktige lokale forankringen i samarbeid, samhandling og kjennskap til hverandre på lokalt nivå.

Fredrikstad støtter langt på vei drøftingene og retningen i analysen. Vi foreslår i utgangspunktet at «mellom modellen» velges for inndeling i nye politidistrikt for vår region. Modellen for politidistrikter vil være avhengig av hvilken rolle og bemanning politistasjonene vil få. Vi insisterer på at politistasjonen i Fredrikstad opprettholdes, særlig med ressurser innenfor det forebyggende området.

Strukturreformen

Økt vekt på kjerneoppgavene.

Politianalysen utgjør et svært omfattende arbeid. Det oppnevnte utvalget går grundig inn i mange av de utfordringer som politiet står overfor. Endringer i kriminalitetsbildet og en økende grad av urbanisering hvor både mennesker og kriminalitet konsentreres i folketette områder, er hovedargumentene for de store endringer utvalget foreslår. Vi opplever også at utvalget følger opp den kritikken som kom etter hendelsene 22. juli 2011 når det gjelder evnen til å kunne håndtere spesielle hendelser og katastrofer.

Både operativt og administrativt for kommunens samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid tror vi en slankere organisering vil kunne medføre fordeler. Større personellressurser vil være tilgjengelige ved en hendelse. En raskere opptrapping og mer effektiv styring av personell ressursene vil være mulig, og en raskere tilstedeværelse ved at det blir flere patruljer ute. Administrativt for arbeidet vil det også være en fordel da samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid vil være en av kjerneoppgavene som spisses i politiet. Man kan forvente seg en høyere prioritet og bedre ressurser til dette arbeidet. Selv om kvaliteten på arbeidet er god i dag, kan man også forvente seg at et større fagmiljø med større enheter gir en bedre kvalitet i fremtiden. Dette vil kommunene kunne få fordeler av i sin samhandling med politiet i sitt beredskapsarbeid, både med hensyn til arbeid med planverk og til gjennomføring av øvelser.

Erfaringene fra politireformen 2001 er noe mindre tilstedeværelse ved at vi mistet politivakta, og at vi opplever at Norges sjette største by tidvis er uten politipatrulje. Det opplever vi bekymringsfullt.

Når det gjelder forebyggende arbeid, er vi mer skeptiske til en for stor grad av sentralisering. Godt forebyggende arbeid handler om mye mer enn at det er tilstrekkelig antall politifolk tilstede når det oppstår situasjoner. Mye av politiets arbeid er å være i nær kontakt med både lokalbefolkning og det kommunale apparatet, bidra med hjelp og veiledning også når det ikke skjer kriminelle handlinger. Dette gjelder oppgaver som for eksempel å delta på opplæring av utelivsbransjen, delta med faglig og lokal kunnskap i møte med bl.a. skoler, ungdomsarbeidere, natteravnere og ledere ved fritidsklubbene, for å nevne noen arenaer. I en by på Fredrikstads størrelse er det mange miljøer og mange mennesker som over tid befinner seg i en gråsoner mot kriminell atferd og slike miljøer. Det er svært viktig at politiet kjenner disse miljøene og personene som kommer og går rundt disse.

Vi tror det er effektivt at politiet lokalt er knyttet sammen i en organisering som følger naturlig av de geografiske grensene som definerer byen og at det også er naturlig å se til den kommunale inndelingen for å sikre sammenheng og helhet i hjelpe- og virkemiddelapparatet i kommunen. Vi insisterer sterkt på at det videreføres en politistasjon i Fredrikstad med et politifaglig miljø tilpasset en by på 77000 innbyggere, som for øvrig i tillegg er i sterk vekst.

FORHOLD KNYTTET TIL EVENTUELL OVERFØRING AV OPPGAVER TIL KOMMUNENE

Utvalget foreslår at disse oppgavene vurderes at overføres til kommunene eller nærliggende etater:

- *Drift av barnehusene*; fra politidistriktet til barnevernet.
- *Ivareta personer som er overstadig beruset*; fra politiet til helsetjenesten.
- *Håndtere hittegods*; Den delen av håndteringen av hittegods som i dag utføres av politiet foreslås overført til kommunene eller private selskaper.
- *Håndtere vrak*; Klargjøre det som i dag er et uklart ansvarsforhold ved å gi oppgaven til kommunene.
- *Godkjenne brukthandler*; fra dagens ordning hvor politiet godkjenner til at kommunene får denne oppgaven.
- *Håndtere løshunder og forbud mot farlige hunder*; fra politiet til Mattilsynet eller kommunene.
- *Sekretariatsfunksjon for forliksrådet*; tilbakeføre ordningen fra politiet til kommunene, slik den var før politireformen i 2005.
- *Gjeldsordning*; fra dagens ordning hvor politiet har oppgaven som namsmann til kommunene gjennom NAV, alternativt Statens innkrevingsentral.
- *Håndtere løshunder og forbud mot farlige hunder*; fra politiet til Mattilsynet eller kommunene.
- *Sekretariatsfunksjon for forliksrådet*; tilbakeføre ordningen fra politiet til kommunene, slik den var før politireformen i 2005.
- *Gjeldsordning*; fra dagens ordning hvor politiet har oppgaven som namsmann til kommunene gjennom NAV, alternativt Statens innkrevingsentral.

Noen kommentarer:

Fredrikstad kommune har mangeårig erfaring fra tett samarbeid med politiets forebyggende avdeling, «U18». I kommunens organisering av det tverrfaglige og tverrsektorielle samarbeidet knyttet til barn og unge i risiko, inngår det lokale politiet som en naturlig og avtalt samarbeidspart. Kommunen har inngått avtale med den lokale politistasjon om en SLT modell, som vi opplever at fungerer bra. «U18» spiller en vesentlig rolle gjennom ansvar for faste møtepunkter på politistasjonen og praktisk samhandling overfor grupper, enkeltungdom og foresatte.

En viktig suksessfaktor i forhold til at ungdomskriminaliteten går ned, mener vi nettopp handler om :

- Lokalkunnskap.
- Nærhet og tilgjengelighet.
- Politiets tilstedeværelse i det tverrsektorielle samarbeidet ved ungdomsskoler, fritidsklubber, videregående skoler og ander lokale arenaer hvor ungdom er.
- Avtalt ansvarsfordeling og gjensidig kunnskapsformidling, særlig om lokale forhold og utfordringsområder.

Fredrikstad kommune mener at overføring av nye oppgaver til kommunene, fra politiet, må utredes grundig før beslutning om overføring treffes. Jfr uttalelse også fra KS .

To eksempler:

- En overføring av ansvar for barnehusene vil føre til diskusjon innad i kommunene om hvor en slik funksjon skulle være administrativt tilknyttet. Om barneverntjenesten eller kommunens juridiske avdeling eller en annen instans skulle få ansvar for å overta barnehusenes mandat, vil det medføre behov for ny kompetanse knyttet til disse tjenestene, flere ansatte og nye rutiner. Her snakker vi da også om økonomiske utfordringer som vi mener ikke er utredet tilstrekkelig i den foreliggende NOU rapporten.
- En tilsvarende diskusjon vil vi få fra helsetjenesten mht. å ta vare på overstadig berusede personer. Vi er enige i at dette rent faglig hører inn under helsetjenesten, med politets hjelp ved utagering. Det er imidlertid mange spørsmål som må få kvalitetssikrede svar før vi kan fatte vedtak om dette. Hvem skal ta over omsorgen, sykehusene eller primærhelsetjenesten? Hvis sykehusene, hvor mye transportbehov utløser det og har sykehuset kapasitet, plass og ressursmessig?

Vi forutsetter at dette vil bli grundig utredet i samråd med kommunene før vedtak fattes. Vi vil generelt påpeke at det er mange omfattende oppgaver som vil medføre betydelig ressursbehov hos kommunene.

Ny struktur og organisering.

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet tror vi vil nyte godt av en ny og noe mer sentralisert organisasjon i politiet. Arbeidet er ikke på noen måte avhengig av lensmannskontor og politistasjoner som er åpne noen timer på hverdager. Det er mere operativt mannskap som er tilgjengelig ute og administrative «muskler» til analyse- og planarbeid som teller i denne sammenheng. Dette vil, slik som det er beskrevet, kunne bli bedre ivaretatt med færre tjenestesteder og en mulig omorganisering av særorgan. Det er også en fordel med færre og mer fungerende operasjonssentraler enn i dag, sentraler som dekker et videre område med mer ressurser å spille på.

En fare vi ser vil være om analyse- og planarbeidet innen feltet vil bli sentralisert for langt unna kommunene, noe som vil gi lengre reiseavstand ved administrative møter og kunne skape opplevd avstand til etaten. Østlandsområdets befolkningmessige størrelse og nærheten til grensen mot Sverige, må vurderes nøye ved etablering av politidistrikt. En for stor enhet kan gi flere utfordringer enn den løser. Et viktig moment er at kommunene må ha et nærpolti. Både innen beredskapsarbeid og andre forebyggende oppgaver er det viktig å danne relasjonelle samarbeidsmønstre mellom kommunen og politiet. Personer som etter hvert kjenner hverandre tar også lettere kontakt og sikrer dermed bedre kommunikasjon og gjensidig kunnskapsflyt. En for stor enhet kan komme i veien for dette. På denne bakgrunn støtter vi en «mellom modell» for vårt distrikt, dvs at Østfold og Akekershus slås sammen til ett politidistrikt.

Kvalitetsreformen

Denne består også av to deler, en forbedret styring og ledelse og en bedre kvalitet og økt vekt på prestasjoner. Disse to punktene er vanskelig å måle direkte opp mot kommunens oppgaver, men det sier seg selv at en forbedring på disse områdene vil føre til et bedre resultat. Et sannsynlig og forventet resultat vil være økt kvalitet og mer standardisering av analyse- og planarbeidet, noe som vil gi et mer oversiktlig arbeid og bedre resultat for kommunene. Med mer standardisering er det mulig å gjenbruke tidligere arbeid, sikre kvaliteten og få et felles resultat som er gjenkjennelig over kommunegrensene. Med fokuset i dag på samvirke og felles arbeid er dette et ønsket resultat. Vi vil imidlertid sette spørsmålsteget ved om avstanden fra ledelse til de som ledes vil bli for stor til å kunne gi ønsket effekt ved den foreslåtte regionsmodellen. Den menige polibetjent vil få et fjernt forhold til politimesteren når denne til daglig befinner seg flere timers kjøretur unna og oppleve seg som en svært liten brikke i en stor organisasjon. Det kan fort gjøre noe med holdninger hos den enkelte og faren for at svak tilhørighet vanskeliggjør god og effektiv ledelse, er tilstede.